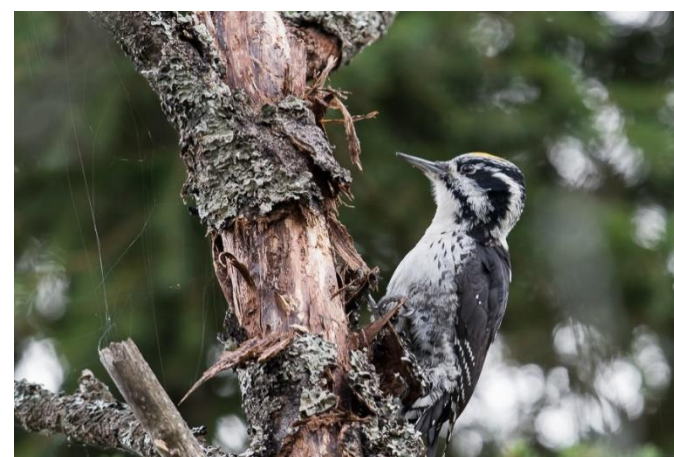

Två arter tallbit och lappmes kan snart vara utrotade nedanför fjällnära gränsen och ytterligare två arter, tretåig hackspett och lavskrika kan stå på tur.

BirdLife Sverige utmanar idag skogsbruket och myndigheterna.

Vad är ni beredda att göra åt detta?

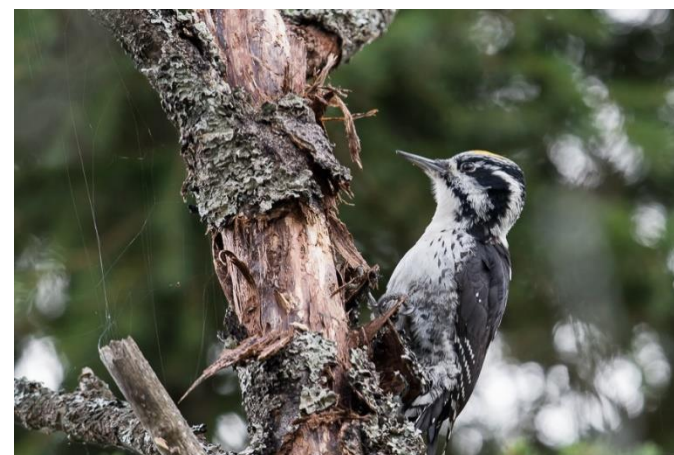
Vad är gemensamt för dessa hotade arter?

Stora krav på skogens struktur för födosök, boplatser och skydd mot predatorer.

- För tallbitens del kan det handla om födovalet, för lavskrikans del skydd mot predatorer, för tretåig hackspetten handlar det om mängd död ved, för lappmesen lämpliga hålträd och möjlighet att gömma hamstrad föda.

Stora revir = stora landskapskrav. Upp emot 100 ha eller mer för sina hemområden.

- För tallbiten krävs 12–75 ha, för lavskrikan 50-150 ha, för tretåig hackspetten 10-tals till flera hundra hektar (vinteröverlevnad), för lappmesen krävs 15-20 ha upp till 50-100 ha.

Våra fyra påståenden till myndigheterna

1. Vi anser att utformningen av den utvecklade metoden för nyckelbiotopinventering i Nordvästra Sverige bör kunna säkerställa att den i enlighet med artskyddsförordningen inte missgynnar arealkrävande fågelarter, som lappmes, tallbit, lavskrika och tretåig hackspett? Delar ni den uppfattningen?
2. Vi anser att våra slutsatser från rapporten tydligt pekar på att de fyra uppräknade arterna ovan saknar god bevarandestatus nedanför den fjällnära skogsgränsen. Delar ni den uppfattningen?
3. Vi anser att det är rimligt att kräva av markägare att utföra naturvärdesinventering även av fågelfaunan ovan fjällnära gränsen vid avverkningsanmälningar och inom värdetrakter? Delar ni den uppfattningen?
4. Vi anser att målen kring värdekärnor i befintliga värdetrakter är för lågt ställda samt att det krävs restaureringsinsatser för att höja kvaliteten i värdetrakterna. Delar ni den uppfattningen?

Värdetrakt: Detta är i själva verket "förslag till värdetrakter". Skogliga värdetrakter fastställs av respektive länsstyrelse och är alltså inte de slutgiltiga värdetrakterna. Kartmaterialet utgår från Bovin M., Elcim, E., Wennberg, S., 2017. Landskapsanalys av skogliga värdekärnor i boreal region och använts av länsstyrelserna som ett underlag när de tar fram värdetrakter.

Kontinuitetsskog: Skog som har naturvärden vars förekomst förklaras av att de under lång tid funnits lämpliga skogsmiljöer och substrat i just denna skog eller i dess närhet.

1. Vi anser att utformningen av den utvecklade metoden för nyckelbiotopinventering i Nordvästra Sverige bör kunna säkerställa att den i enlighet med artskyddsförordningen inte missgynnar arealkrävande fågelarter, som lappmes, tallbit, lavskrika och tretåig hackspett? Delar ni den uppfattningen?

Bakgrunden till påstående 1 är att rapporten visar att sammanhängande naturskogar ovan fjällnära gränsen är helt avgörande för i synnerhet tallbit och lappmes, men förmodligen även för lavskrikans och den tretåiga hackspettens framtid i landet. BirdLife Sverige är mycket positivt inställda till en landsomfattande nyckelbiotopinventering och vi har deltagit i den samverkansprocess som funnits kring detta i Nordvästra Sverige. En nyckelbiotopinventering inriktad på naturvärden på substrat- och beståndsnivå i sammanhängande naturskogslandskap riskerar dock att fragmentera även denna del av Sverige. Detta i synnerhet eftersom det är uttalat att det kommer att ställas högre krav för att skog ska klassas som en nyckelbiotop i nordvästra Sverige, jämfört med övriga landet, vilket BirdLife starkt motsatt sig. BirdLife Sverige anser därför att metoden bör kunna säkerställa att landskapskrävande fågelarter som lappmes, tallbit, lavskrika och tretåig hackspett inte kommer att missgynnas genom nyckelbiotopinventeringens utformning. Till stöd för nämnda fågelarter finns artskyddsförordningen, som inte tillåter någon försämring av arternas bevarandestatus.

2. Vi anser att våra slutsatser från rapporten pekar tydligt på att de fyra uppräknade arterna ovan saknar god bevarandestatus nedanför den fjällnära skogsgränsen. Delar ni den uppfattningen?

Bakgrunden till påstående 2 är den skrivning som finns kring en arts bevarandestatus där det anges att "En arts bevarandestatus anses gynnsam när: 1. uppgifter om den berörda artens populationsutveckling visar att arten på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö 2. artens naturliga eller hävdbetingade utbredningsområde varken minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid 3. det finns och sannolikt kommer att fortsätta att finnas en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer skall bibehållas på lång sikt (16 § förordning om områdesskydd, 1998:1252). Vår bestämda övertygelse är att ingen av dessa tre kriterier (som alla skall uppfyllas) i dagsläget kan anses uppfyllda för någon av arterna lappmes, tallbit, lavskrika och tretåig hackspett nedanför den fjällnära skogsgränsen. För att stärka resonemanget kring bevarandestatus har vi låtit SLU göra en habitatmodellering av tretåig hackspett för Västerbottens län. Vår uppmaning till myndigheterna är att utföra habitatmodelleringar som ett viktigt verktyg för att bedöma bevarandestatus för centrala arter.

3. Vi anser att det är rimligt att kräva av markägare att utföra naturvärdesinventering även av fågelfaunan ovan fjällnära gränsen vid avverkningsanmälningar och inom värdetrakter? Delar ni den uppfattningen?

4. Vi anser att målen kring värdekärnor i befintliga värdetrakter är för lågt ställda samt att det krävs restaureringsinsatser för att höja kvaliteten i värdetrakterna. Delar ni den uppfattningen?

OBS! Notera

Värdetrakt: Detta är i själva verket ”förslag till värdetrakter”.

Skogliga värdetrakter fastställs av respektive länsstyrelse och är alltså inte de slutgiltiga värdetrakterna. Kartmaterialet vi använt utgår från Bovin M., Elcim, E., Wennberg, S., 2017.

Landskapsanalys av skogliga värdekärnor i boreal region och använts av länsstyrelserna som ett underlag när de tar fram värdetrakter.

Påstående vi ställer är således framåtsyftande då värdetrakterna i flera län inte är fastställda ännu.

Bakgrunden till påstående 3 är att i området ovan fjällnära skogsgränsen får man inte avverka utan tillstånd av Skogsstyrelsen. Tillstånd behövs vid föryngringsavverkning, vid så kallad fjällskogsblädning och vid avverkning för annat ändamål än virkesproduktion. Skogsstyrelsen prövar därefter ansökan och meddelar ett beslut (tillstånd eller avslag) så snart ärendet är handlagt. Skogsstyrelsen kan neka tillstånd till avverkning för de åtgärder som väsentligt kan komma att påverka natur- och kulturmiljövärden. Eftersom avverkningsanmälan är tillståndspliktig ovan den fjällnära gränsen och miljöbalken gäller jämställt med skogsvårdslagen. I miljöbalken krävs i sammanhang med tillstånd en utredning och ibland även MKB, varför vi anser vi det högst rimligt att markägare åläggs att utföra naturvärdesinventeringar vid tillståndsansökan ovan den fjällnära gränsen. Likaså anser vi detta rimligt även vid avverkningsanmälningar inom värdetrakter utanför den fjällnära gränsen, då det handlar om utpekade områden i trakter med rikligt med värdekärnor.

Bakgrunden till påstående 4 är att för lappmes, tallbit och lavskrika ses inga tydliga kopplingar till föreslagna värdetrakter nedanför det fjällnära området. Dessa arter har historiskt haft en större utbredning i norra Sverige än vad de har idag, med en tätare förekomst även nedan för det fjällnära området. En tolkning av de funna resultaten är att de återstående värdekärnorna nedanför det fjällnära området är för små och för fragmenterade för att det ska finnas några mer omfattande förekomster av de här arterna där. Resultatet visar på det stora behov som finns att restaurera och höja värdena för de värdetrakter som ligger nedanför den fjällnära gränsen, då de skogliga värdekärnorna i dessa är mindre, har procentuellt lägre andel och är mer fragmenterade än ovan den fjällnära gränsen. Det skall dock sägas att spillkråka, stjärtmes, svartmes och trädkrypare antingen förekommer på en något högre täthet på värdetraktsrutter.

Förutsättningar för våra resonemang

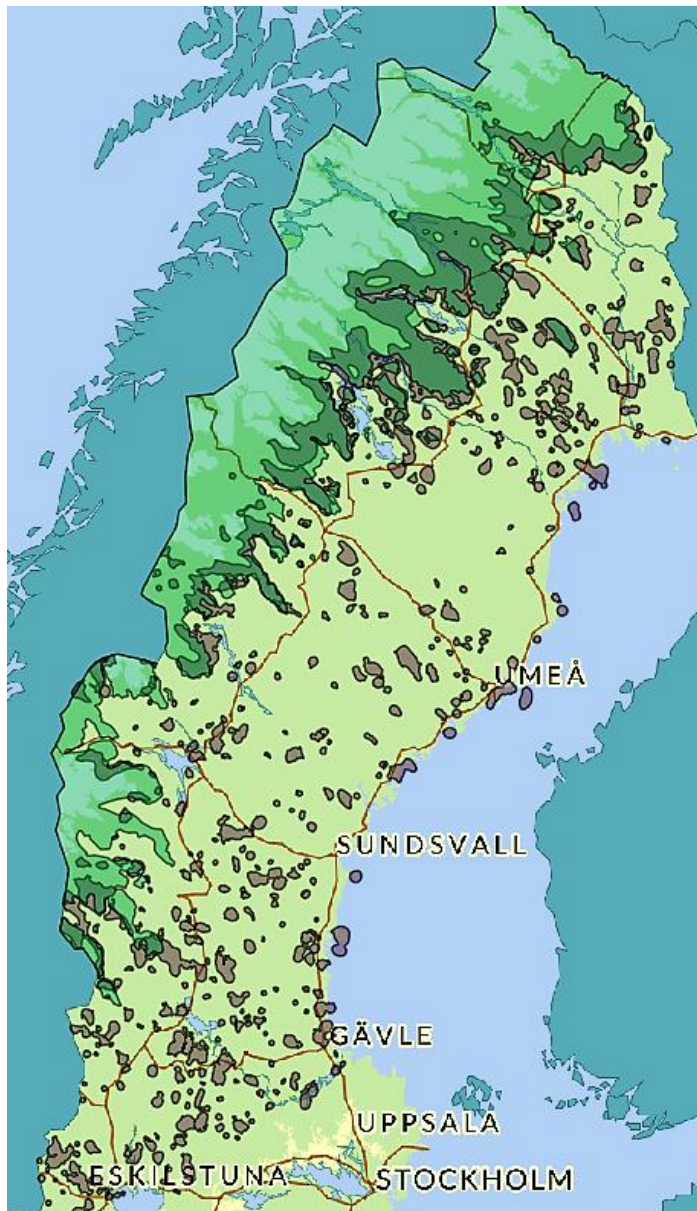
- Värdeetrakter i det fjällnära området är så nära det ursprungliga naturskogslandskapet vi kan komma idag. Vi antar därför att aktuell utbredning och täthet för dessa fyra arter i värdeetrakter i det fjällnära området speglar situationen i ett naturskogslandskap.
- För att ta reda hur stor andel av utbredning och täthet av dessa arter som återstår i det brukade produktionslandskapet dividerar vi utbredning och täthet utanför värdeetrakter nedom det fjällnära området med motsvarande inom värdeetrakter i det fjällnära området.
- Vi får då fram hur många procent av den naturliga utbredningen och tätheten som återstår i det brukade skogslandskapet nedom det fjällnära området, dvs. en bild av hur dessa arters utbredning och täthet i det ordinära produktionslandskapet ser ut idag, jämfört med naturskogslandskapet.
- **Våra slutsatser blir att två av arterna, tallbit och lappmes snart kan vara utrotade nedanför fjällnära gränsen och ytterligare två arter, tretåig hackspett och lavskrika kan stå på tur om inte åtgärder vidtas!**

Tallbiten har 5 % kvar av sin utbredning och 5 % av sin täthet nedanför fjällnära gränsen

Lappmes har 13 % kvar av sin utbredning och 8 % av sin täthet nedanför fjällnära gränsen

Bruna områden visar förslag till värdetrakter. Gröna områden visar fjällnära skog.

Lavskrika har 53 % kvar av sin utbredning och 18 % av sin täthet nedanför fjällnära gränsen

Tretåig hackspett har ca 40 % kvar av sin utbredning och 15 % av sin täthet nedanför fjällnära gränsen

Tallbit utbredning

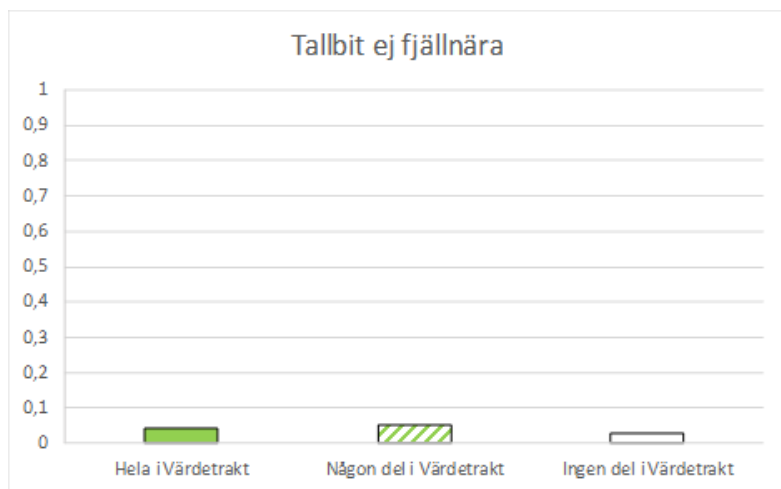
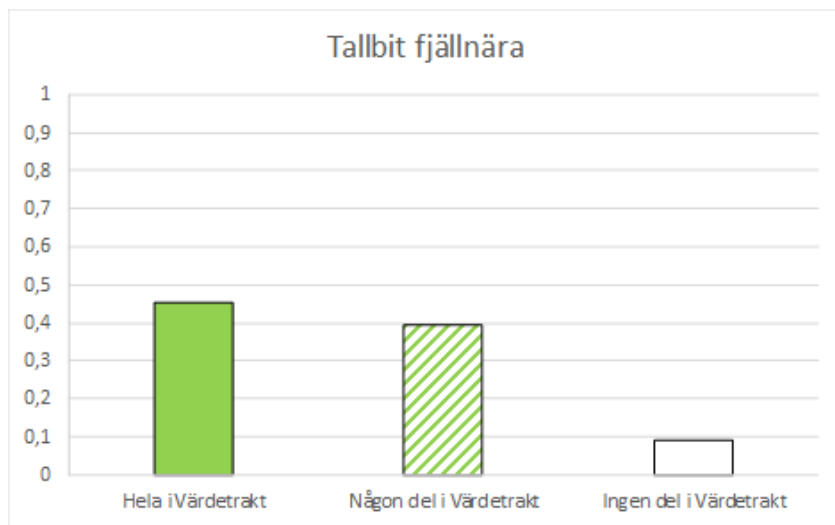
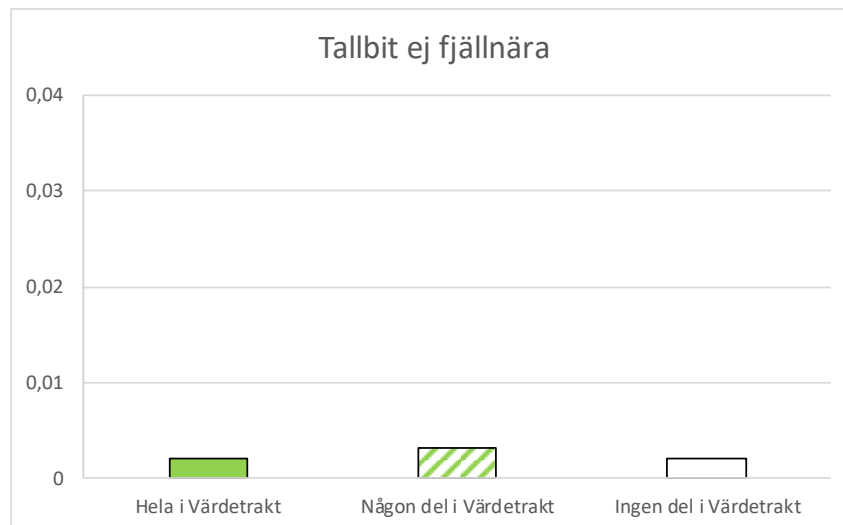
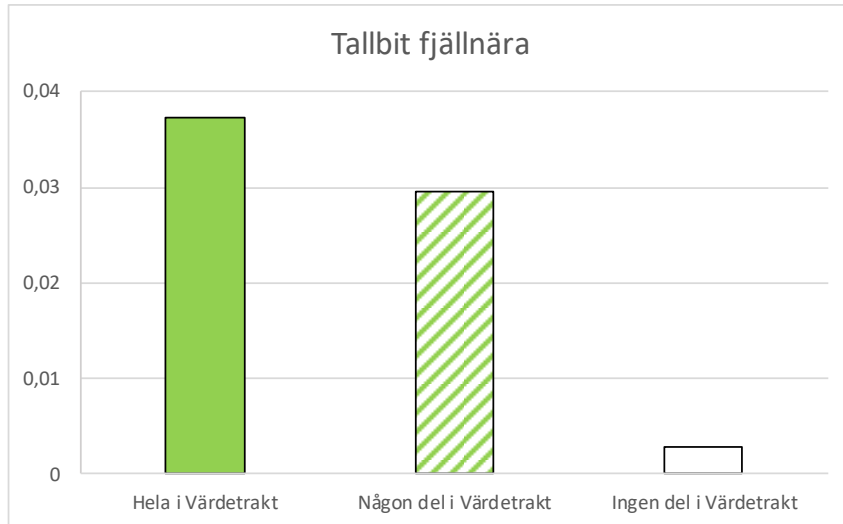

Bild: Rolf Segerstedt

Tallbit tätheter

Slutsatser

- Tallbiten har 5 % kvar av sin utbredning nedan fjällnära och ca 5% av sin täthet.
- Tallbit har sannolikt hamnat under de tröskelvärden som krävs för att ha kvar arten i värde trakter nedan fjällnära.
- Sannolikt visar artens utbredning nedan fjällnära en utdöendeskuld av arten, om inte åtgärder sätts in snarast.
- Sammanhängande naturskogar ovan fjällnära gränsen helt avgörande för artens framtid i landet.
- Hemområdena är relativt stora (12–75 ha)
- Saknas i områden med storskaligt skogsbruk

Tallbit (Artfakta ArtDatabanken)

<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/102125>

- **Utbredning**

Förekommer från norra Dalarna och norrut genom de inre delarna av Norrland, norrut till norra Norrbotten.

Tallbiten anses vara knuten till gammelskog (i första hand granskog), och med tanke på fortsatt minskad areal naturskog/kontinuitetsskog torde arten ha en minskande populationstrend.

I Finland minskade tallbiten med 70 % 1990–2000.

KATEGORI Livskraftig (LC)

TIDIGARE RÖDLISTNINGSBEDÖMNING

2010 Nära hotad (NT)

2005 Sårbar (VU)

2000 Kunskapsbrist (DD)

- **Ekologi**

En viktig del av tallbitens biotopval kan möjligen förklaras av dess födoval. Arten har en ovanligt lång och smal tarmkanal som är anpassad till föda bestående av granens och tallens knoppar och hanblommor, videknoppar och videfrön, frön från enbär, lingon, tranbär, odon, blåbär och rönnbär m.fl. arter.

Gammal och olikåldrig barrskog i höjdlägen med inslag av myrar och små vattendrag hyser tveklöst mer lämplig föda än vad kulturskogar kan erbjuda. Hemområdena är relativt stora (12–75 ha enligt befintliga studier) och arten saknas i områden med storskaligt skogsbruk med hög andel stora hyggen och täta ungskogar.

Sannolikt att arten har minskat under åtminstone den senare delen av 1900-talet till följd av ökade ingrepp från det moderna skogsbruket, vilket i många fall helt har ödelagt goda häckningsmiljöer, främst i form av urskogsartade barrskogsbestånd.

Det är angeläget med forskning och intensifierade studier, bl.a. gällande artens toleransnivå avseende olika skogsbruksåtgärder, vilka hänsyn som bör tas inom skogsbruket för att gynna arten, artens abundans i olika skogstyper etc.

Lappmes utbredning

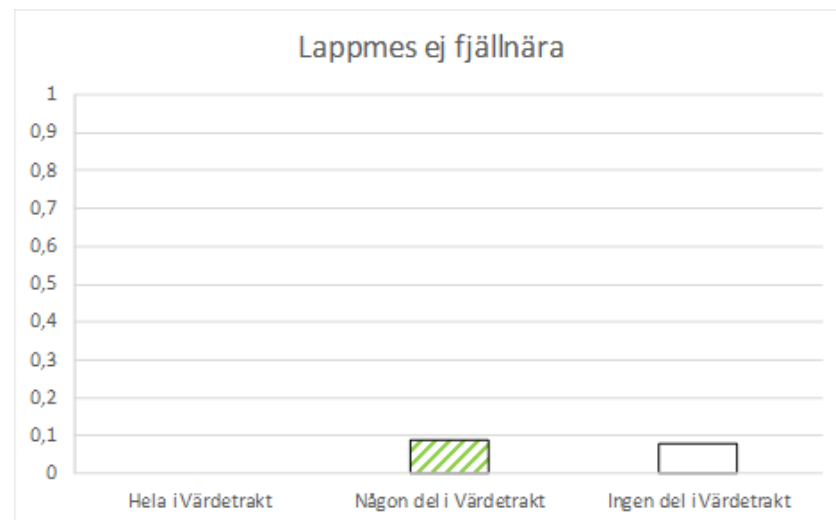
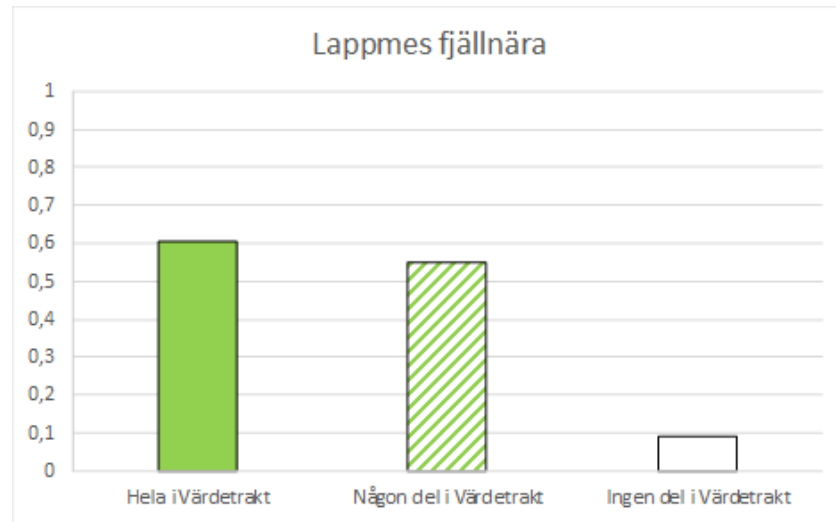
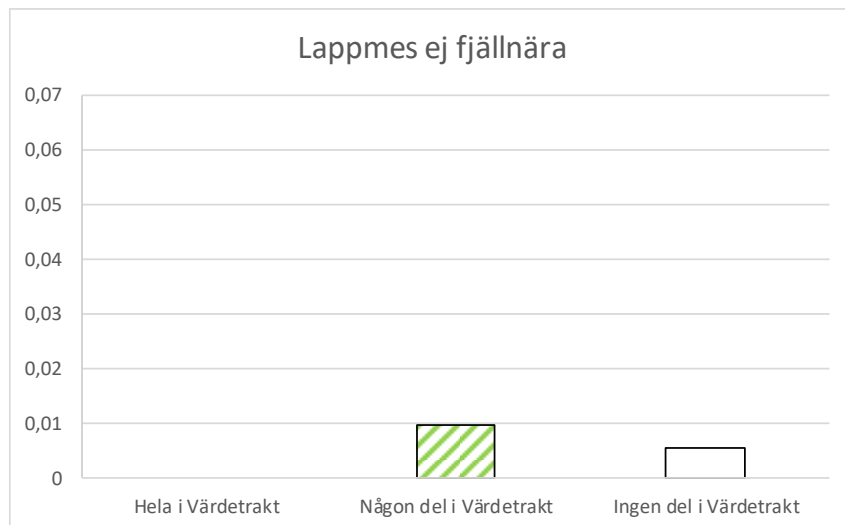
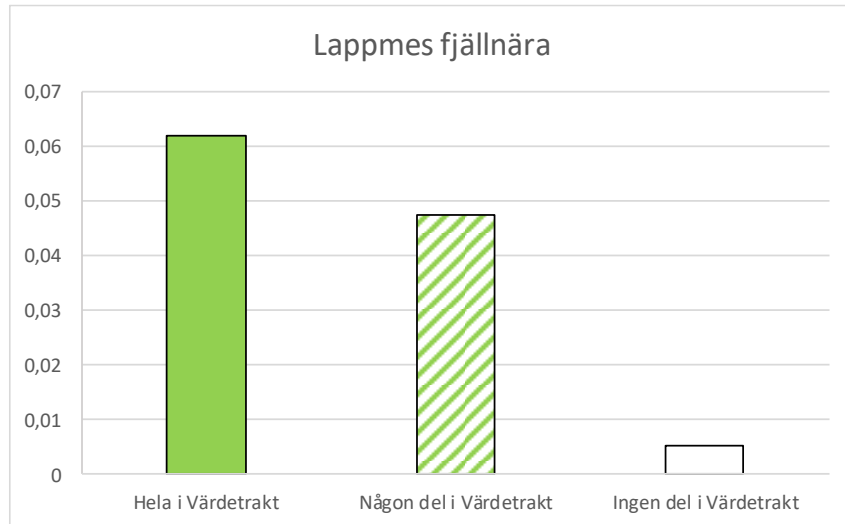

Bild: Rolf Gustafsson

Lappmes tätheter

Slutsatser

- Lappmesen har 13 % kvar av sin utbredning nedan fjällnära och ca 8 % av sin täthet.
- Lappmes har sannolikt hamnat under de tröskelvärden som krävs för att ha kvar arten i värde trakter nedan fjällnära.
- Sannolikt visar artens utbredning nedan fjällnära en utdöendeskuld av arten, om inte åtgärder sätts in snarast.
- Sammanhängande naturskogar ovan fjällnära gränsen helt avgörande för artens framtid i landet.
- Hemområdesstorleken under häckningstid anges uppgå till 15–20 ha, men kan i marginella habitat vara mycket större, 50–100 ha.
- Artens koppling till glesvuxna skogar med ett naturligt stort lövsinslag passar inte väl ihop med ett produktionsinriktat skogsbruk.

Lappmes (Artfakta ArtDatabanken)

<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/103022>

- **Utbredning**

En mycket stationär art som häckar i barr- och blandskog samt i fjällbjörkskog från norra Jämtland till Torne lappmark och i de västra och norra delarna av Norrbotten. En liten population finns dessutom i ett begränsat område i norra Dalarna - Härjedalen.

En minskning av populationen pågår eller förväntas ske. Minskningen avser utbredningsområde, förekomstarea, kvalitén på artens habitat (minskad tillgång på lämplig habitat, fragmentering) och antalet reproduktiva individer.

Bedömningen baseras på ett för arten lämpligt abundansindex och minskad geografisk utbredning och/eller försämrade habitatkvalitet (artens beroende av gammal, ogallrad och sammanhängande skog kommer med sannolikhet att betyda en framtida minskande population med hänvisning till skogsbrukets bruksmetoder).

- **Ekologi**

Tyngdpunkten i förekomsten är knuten till områden med sammanhängande äldre barrskog men lappmesen häckar även i fjällbjörkszonen (dock i mycket lägre tätheter). Lappmesen är tillsammans med lavskrika den mest hårdiga tättingen i våra nordliga barrskogar.

Lappmesen hamstrar mat inom hemområdet i grenspetsar, grenklykor, barrbaser och under barkflagor. Ingen direkt specialisering i mikrohabitat (exempelvis preferens för trädstorlek, höjd i träd, träddel, födotechnik) har påvisats.

Från norra Finland rapporteras födobrist vara en viktigare faktor än predation för överlevnaden i bostadiet.

Hemområdesstorleken under häckningstid anges uppgå till 15–20 ha, men kan i marginella habitat vara mycket större, 50–100 ha. Minsta areal äldre skog med observationer under häckningstid i norra Finland var 15 ha.

Lappmes (Artfakta ArtDatabanken)

<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/103022>

- **Hot**

- Större sammanhängande skogsområden föredras under häckningstid
- Häckningsframgången var högre där jämfört med fragmenterad skog.
- Inte klarlagt vad som gör äldre naturskogar bättre habitat än gallrade produktionsskogar.
- En rikare förekomst av lämpliga boträd i form av hålträd och högstubbar och lövträd kan vara viktiga faktorer.
- Barrdominerade skogar i höjdlägen är naturligt glesa och har en hög lövandel. Omföring till slutna och ensartade produktionsskogar kan ha påverkat lappmesen negativt.
- Klimatförändring mot mildare, nederbördsrika vintrar skulle kunna vara negativt för lappmesen.

- **Åtgärder**

- Verkar det finnas ett direkt samband mellan populationsstorlek och areal lämpligt habitat.
- Koppling till glesvuxna skogar med ett naturligt stort lövsinslag passar inte väl ihop med ett produktionsinriktat skogsbruk.
- Lämplig strategi att bevara och återskapa habitatnätverk genom anpassningar av skogsskötseln och ekologisk landskapsplanering i omgivande produktionsskog.
- På beståndsnivå bör döda och döende träd sparas i samband med gallringar och slutavverkningar, vidare bör man efter-sträva att hålla en hög lövandel.

KATEGORI Sårbar (VU)

KRITERIERA2bc+3c

•TIDIGARE RÖDLISTNINGSBEDÖMNING

•2010 Nära hotad (NT)

•2000 Livskraftig (LC)

•2005 Nära hotad (NT)

Lavskrika utbredning

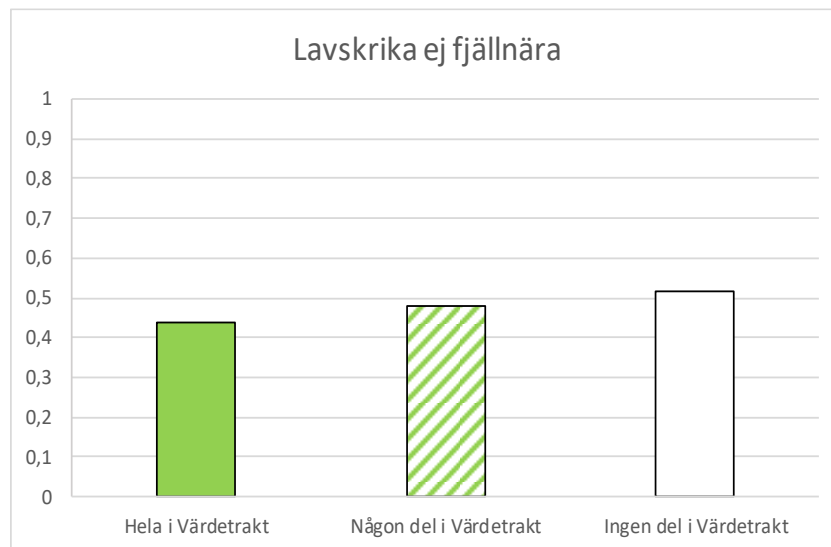
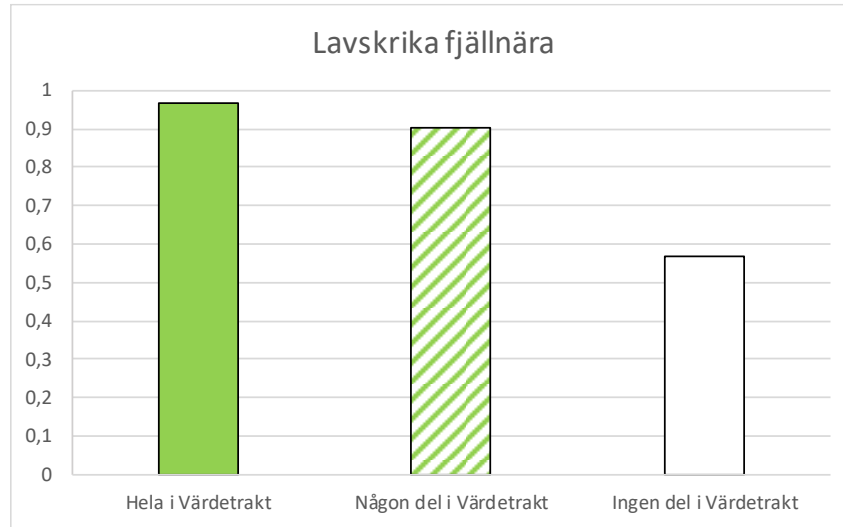
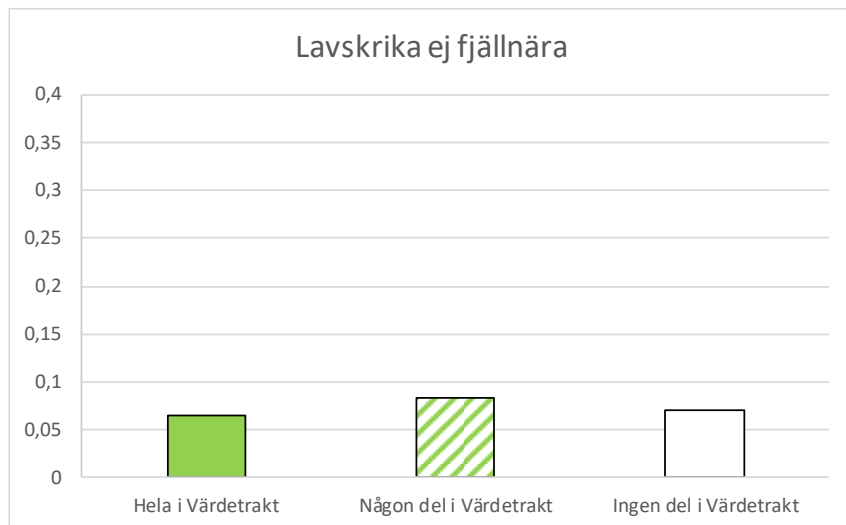
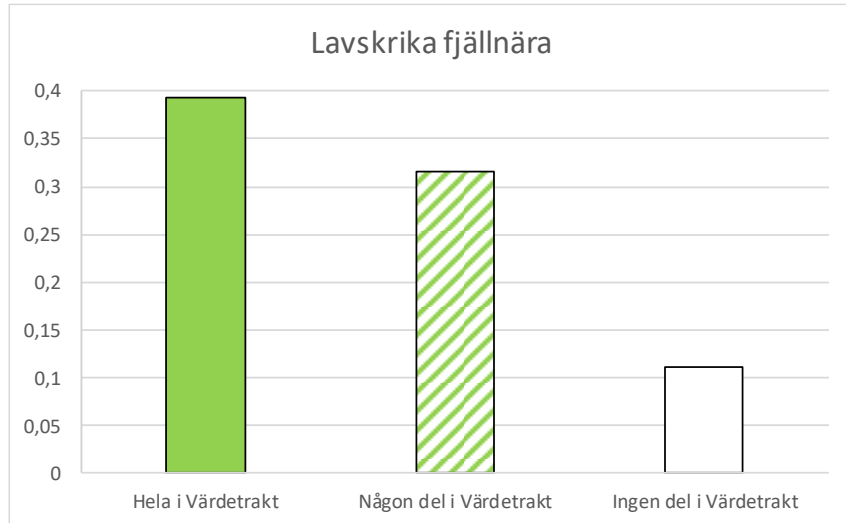

Bild: Lasse Olsson

Lavskrika tätheter

Slutsatser

- **Lavskrika har 53 % kvar av sin utbredning nedan fjällnära och 18 % av sin täthet.**
- **Lavskrika är sannolikt nära de tröskelvärden som krävs för att ha kvar arten i värde trakter nedan fjällnära.**
- **Utbredning och fr.a. täthet visar på ett begynnande utdöende nedan fjällnära.**
- **Sammanhängande naturskogar ovan fjällnära gränsen viktiga för artens framtid.**
- Hemområdesstorleken är mindre i områden med sammanhängande äldre skog än i fragmenterad skog och kan variera mellan 50 och 150 ha.
- Häckningsframgången är högre i områden med sammanhängande äldre skog än i områden med fragmenterad skog.

Lavskrika (Artfakta ArtDatabanken)

<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/103031>

• Utbredning

Lavskrika, som är en mycket stationär fågel, häckar i slutna barrskogar äldre än 60 år och med underväxt av gran. Den förekommer från Norra Värmland - nordvästra Gästrikland och norrut till finska gränsen. Den saknas i Norrlands kustland.

Arten fortsätter att minska i antal, men nu i en så långsam takt att den blir bedömd som LC. Storskaligt skogsbruk missgynnar lavskrikan genom fragmentering, omföring av granskog till tallskog och genom ökad förekomst av jämgamla skogsbestånd utan underväxt. En minskning av populationen pågår eller förväntas ske. Arten minskar och försvinner successivt framför allt vid dess utbredningsgränser.

• **KATEGORI** Livskraftig (LC)

TIDIGARE RÖDLISTNINGSBEDÖMNING

• **2010** Nära hotad (NT)

• **2005** Nära hotad (NT)

• **2000** Livskraftig (LC)

• Ekologi

Lavskrikan sammanknippas ofta med urskogsartade grandominerade skogar med rik förekomst av träd lavar, men arten påträffas i de flesta typer av barrdominerade skogar.

Slutna skogar äldre än 60 år med underväxt av gran föredras av lavskrikan eftersom skiktade skogar av detta slag erbjuder gott skydd från rovfåglar som duvhök genom begränsat siktdjup.

Häckningsframgången är högre i områden med sammanhängande äldre skog än i områden med fragmenterad skog.

Hemområdesstorleken är mindre i områden med sammanhängande äldre skog än i fragmenterad skog och kan variera mellan 50 och 150 ha.

Lavskrika (Artfakta ArtDatabanken)

<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/103031>

• Hot

- Arten är troligen anpassad till miljöer som endast förändras långsamt, det vill säga till äldre skog. Därmed dåligt anpassad till storskaliga avverkningar under hamstringstid och vinter.
- En annan effekt av storskaligt skogsbruk är att predatorer som kråka och nötskrika gynnas.
- Milda vintrar kan förväntas vara negativt, dels ökar överlevnaden hos bopredatorer, dels minskar den hamstrade födans hållbarhet. Även klimatmässiga betingelser för konservering av födan skulle kunna minska utbredningsområdet.
- Skogsbruket i utbredningsområde har medfört att barrblandskogar omförts till ensartade tallskogar. Denna utveckling är negativ eftersom den strukturella diversiteten i höjdsiktning minskat.
- Borttagande av underbestånd av gran påverkar habitatkvaliteten negativt.
- Lavskrikans låga inneboende spridningsförmåga innebär att habitatfragmentering är ett potentiellt hot mot livskraftiga populationer. Genetiska studier i Finland och Sverige visar tecken på reducerat sentida genflöde mellan lokala populationer.

• Åtgärder

- Överlevnaden av vuxna fåglar har en stor påverkan på populationsdynamiken, då arten är långlivad.
- Skapande av större sammanhängande arealer med äldre skog – inte nödvändigtvis orörd skog utan till att behålla ett slutet kronskikt över större områden – genom habitatnätverk och ekologisk landskaps-planering kan vara ett sätt undvika predatorer.
- Sådana refugier kan öka vinter- och ungöverlevnaden och fungera som spridningskällor för att långsiktigt säkra lavskrikans förekomst i produktionslandskapet.
- På beståndsnivå bör åtgärder riktas mot bevara och nyskapa skiktade skogar, helst med gran som underväxt.
- Öka den strukturella diversiteten i skogarna t.ex. genom evighetsträd som hjälper till att binda samman fläckar av äldre skog inom hemområdet.
- Behålla och/eller återskapa den heterogenitet som kännetecknar skogar som föryngras naturligt.

Tretåig hackspett utbredning

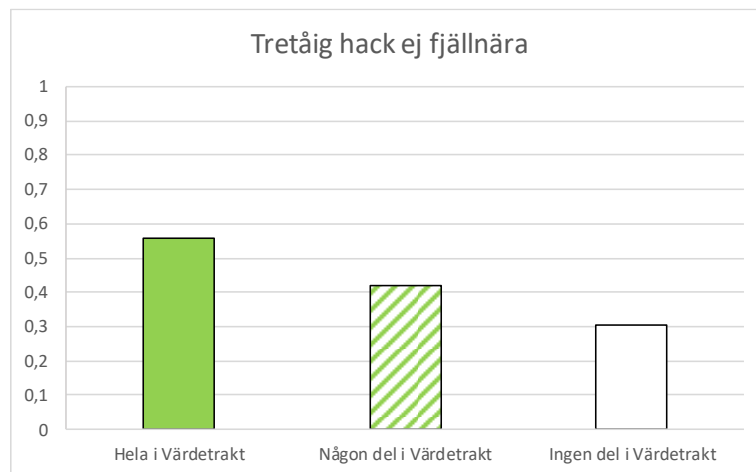
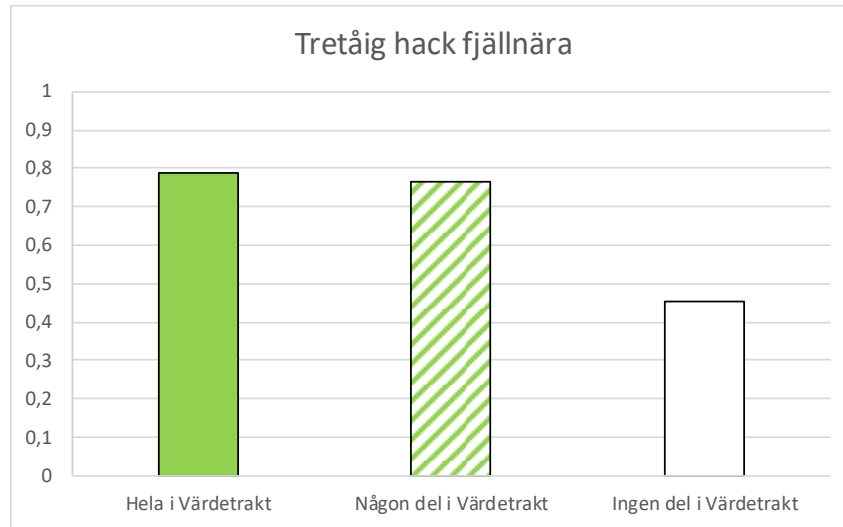
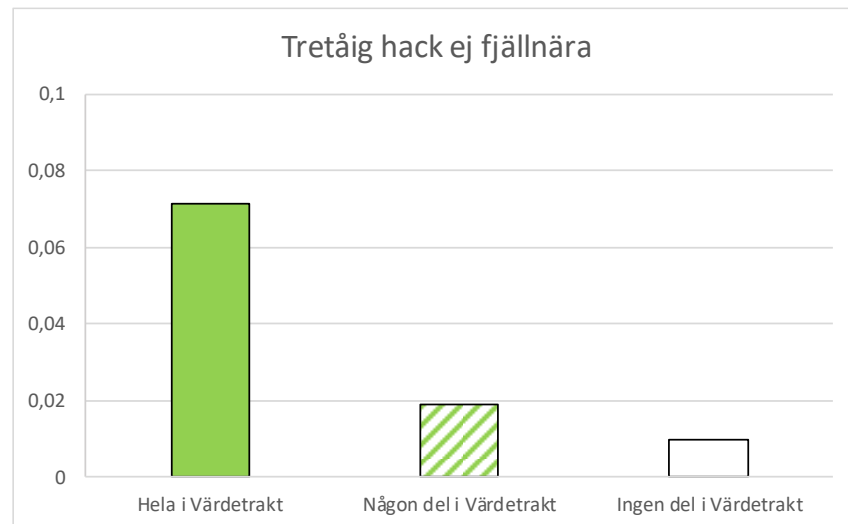
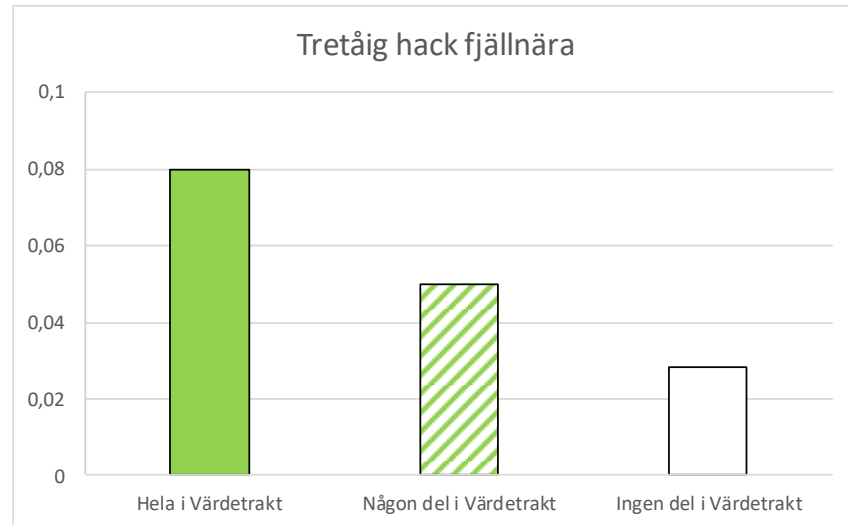

Bild: Rolf Segerstedt

Tretåig hackspett täthet

Slutsatser

- Arten har ca 40 % kvar av sin utbredning nedan fjällnära och ca 15% av sin täthet.
- Värdestrakterna nedan fjällnära verkar ha mycket stor betydelse för arten. Utanför dessa har arten sannolikt hamnat nära eller under de tröskelvärden som krävs för att ha kvar arten.
- Kraftig fragmentering och svag täthet visar på ett begynnande utdöende nedan fjällnära och värdestrakterna.
- Stora och dödvedrika naturskogar i ovan fjällnära och i värdestrakter är viktiga för artens framtid.
- Den fortsatta avverkningen av skog med hög andel död ved av lämplig kvalitet beräknas med viss sannolikhet att påverka beståndet negativt även kommande 15-årsperiod.
- I områden med god tillgång på föda klarar sig arten under sommaren på några tiotals hektar. Vintertid utnyttjar den betydligt större områden, troligen i storleksordningen flera hundra hektar

Tretåig hackspett (Artfakta ArtDatabanken)

<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100109>

- **Utbredning**

Tretåig hackspett häckar i barr- och blandskog, även fjällbjörkskog, med stort inslag av döda och döende träd. Den häckar regelbundet från norra Dalsland, Närke, Västmanland, mellersta Uppland och norrut till Torne lappmark och Norrbotten. Tillfälliga häckningar sker även i Götaland.

En minskning av populationen pågår eller förväntas ske. Minskningen avser förekomstarea, kvalitén på artens habitat (minskad utbud död ved av lämplig kvalitet) och antalet reproduktiva individer.

Den fortsatta avverkningen av skog med hög andel död ved av lämplig kvalitet beräknas med viss sannolikhet att påverka beståndet negativt även kommande 15-årsperiod.

Beroende på vilka av de skattade värdena som används varierar bedömningen från Livskraftig (LC) till Starkt hotad (EN). Minskningstakten bedöms vara nära gränsvärdet för Sårbar (VU).

- **Ekologi**

I områden med god tillgång på föda klarar sig arten under sommaren på några tiotals hektar. Vintertid utnyttjar den betydligt större områden för att finna föda, troligen i storleksordningen flera hundra hektar. Den tretåiga hackspetten är sannolikt ett exempel på en art som idag är så undanträngd att dagens biotopval ger en sned bild av vilka habitat som den ursprungligen fanns i. Förutom i de barrskogsmiljöer där vi oftast hittar den i Sverige, är arten allmän i mycket lövrika skogar som fått utveckla sig fritt efter skogsbrand – s.k. lövbrännor.

I norra Finland har studier av arten i stora områden med mycket stormfälld skog visat på mer än tio gånger högre tätheter jämfört med omgivande, av skogsbruket påverkade skogar. I Lettland, där intensivt skötta skogar fortfarande är ganska ovanliga, häckar arten i de flesta skogstyper.

• **KATEGORI** Nära hotad (NT)

KRITERIER A2abc

TIDIGARE RÖDLISTNINGSBEDÖMNING

• **2010** Nära hotad (NT)

• **2005** Sårbar (VU)

• **2000** Sårbar (VU)

Tretåig hackspett (Artfakta ArtDatabanken)

<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100109>

• Hot

- Omdaning av naturskogar till kulturskogar.
- Skogslandskapet har blivit alltför "välstädat" och de viktiga naturskogsmiljöerna (olikåldriga bestånd med hög andel döda och döende träd, vindfällen, insektsangripen skog, brandfält, sumpskog med hög självgallring etc.) har inom stora områden blivit allt för små och sällsynta för att kunna upprätthålla stabila populationer.
- I Sverige är arten under 1990-talet observerad söder om den nuvarande utbredningsgränsen i skogar under fri utveckling. Det är således möjligt att arten redan för lång tid sedan trängts bort från den hemiboreala zonen i Sverige.
- Den tretåiga hackspetten har i dagsläget starka bestånd i den fjällnära skogen där skogen till 80 % är över 80 år och till 50–60 % över 120 år. Dessa skogar är dessutom ofta olikåldriga.
- Skogsbrukets expansion in i områdena ovan skogsodlingsgränsen är därför starkt negativ för arten.

• Åtgärder

- Betydligt större andel av skogslandskapet undantas från storskaligt skogsbruk.
- Spara barkborredödad skog i betydligt större utsträckning än som tillåts i dagsläget.
- Ordentligt breda kantzoner mot t.ex. myrar, sjöar, åar och fäbodlar lämnas orörda.
- Sumpskogar sparas i större utsträckning än idag. Ej skogsbruk i rasbranter, raviner och platåberg.
- Fler naturreservat i norra Sverige.
- Landskapsplanering med ett aktivt nyskapande av biotoper genom att undanta bestånd och landskap från skogsbruk för fri utveckling.
- I skogsområden med naturvårdsinriktad landskapsplanering kan man se positiva effekter på arten, särskilt där större partier med äldre skog sparats och det hyggesbränts.
- Taxeringar av tretåig hackspett i brukad och obrukad skog framstår som angeläget. En sådan studie borde framför allt undersöka artens arealkrav under vintern, då detta med all säkerhet är en svår flaskhals i artens livscykel.